

היבטים לשוניים במגילת אסתר פא

דקדוקי קריאה והדרכה לקורא במגילה ובפרשת ויבא עמלק

מגילת אסתר

הערה כללית: יש קוראים שבסוף כל פרק מנגנים ניגון מיוחד כעין זרקא סגול של המגילה. אין לזה מקום כי חלוקת הפרקים היא נוצרית, ואין לייסד מנהגים על חלוקת הנוצרים.

פרק א

א א וַיְהִי: הו"ד בשוא נח, בטעם טפחא. **הַמֶּלֶךְ**: מלרע, ההטעמה בלמ"ד. **מֶהֱדוּ**: כדי להבחין שהוא שם מדינה ולא פועל בציווי צריך לקוראו מלעיל ולהדגיש את הדל"ת

א ה וּבְמִלּוֹאֲתָ: יש לקרוא 'ובמלות' האל"ף כלל אינה נשמעת¹ **הַנְּמָצָאִים**: הצד"י בשוא לא בקמץ

א ו עַל-גְּלִילִי כֶסֶף: הטעם נסוג ללמ"ד. **וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ**: הטעם נסוג למ"ם. **רָצְפָת**: הצד"י בשוא נע, הפ"א רפויה²

א ז וְכָלִים מְכִלִים שׁוֹנִים: במנגינת איכה

א י הַמְּשֻׁרְתִּים: המ"ם בשוא נח

א יא אֶת-יָפֹהֶ: יו"ד ראשונה בקמץ קטן, פ"א בשווא נח, לא בחירק, יו"ד שנייה בקמץ ומפיק בה"א

א יב בַּעֲרָה בּוֹ: אין טעם נסוג אחור, יש לכל היותר געיה בב"ת הראשונה, להעמיד מעט לפני הגרונת החטופה

א יד שֶׁתֵּר: קמץ בת"ו

א יז בַּעֲלִיָּהּ: העי"ן בשוא נח וכן הדבר גם בהמשך. **וְלֹא-בָאָה**: הטעם בב"ת, היחיד במלעיל כי הוא לשון עבר. בשאר המגילה הטעם באל"ף, במלרע, לשון הווה (בינוני)

א יח פֶּרֶס-וּמָדִי: געיה בפ"א המראה על העמדה קלה, וכן בפסוק הבא.

א כ פֶּתָגִם: הגימ"ל קמוצה ללא דגש והשוא בת"ו נח

א כב שֶׁרֶר: שי"ן שמאלית

פרק ב

ב א כֶּשֶׁךְ חֲמַת: אע"פ שטעם מפסיק מפריד בין המילים, עלול קורא שאינו מבחין בין ח"ת לכ"ף רפויה (מבטא "ישראל") להבליע כאן אות; **אֲשֶׁר-עָשְׂתָה**: השי"ן בקמץ ומוטעמת עקב ההפסק, וכן לקמן ה יב

ב ב יִבְקֶשׁוּ: הקו"ף רפויה בשוא נח

ב ג וַיִּפְקֹד: הו"ו בשוא לא בפתח. **וַיִּקְבְּצוּ**: הוא"ו שוואית. **הַגָּא**: הגימל בסגול

ב ה אִישׁ יְהוּדִי... נוהגים לתת לציבור לקרוא ואחריו בעל הקריאה. **מֶרְדֳּכָי**: יש מנקדים וקוראים הדל"ת בחטף קמץ שנקרא כחולם. רוב העולם קורא את הדל"ת כשווא נע רגיל כלומר כעין סגול. שתי הקריאות נכונות.

ב ו אֲשֶׁר הִגְלָה... במנגינת איכה. **הִגְלָה, הִגְלָתָה**: ה"א בקמץ חטוף. **עַם יְכָנְיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה**: טעם טפחא בתיבת **עַם**, כ"ף של **יְכָנְיָה** בקמץ חטוף, נו"ן בשווא נח ויו"ד בקמץ, יכוני-יה. **אֲשֶׁר הִגְלָה**: ה"א בסגול

ב ח וַבְּהִקְבֵּץ: הבי"ת בשוא נח על אף הגעיה בוי"ו

ב ט וַתֵּשֶׂא חֶסֶד: תיבה ראשונה מלרע ושנייה מלעיל, אין טעם נסוג אחור. **לָתֵת לָהּ**: טעם מונח אינו נסוג אחור והת"ו בצירי, בהמשך הפסוק **לָתֵת-לָהּ**, המילים מוקפות, הלמ"ד ראויה לקבל געיה, או במילים אחרות, יש לקרא בהעמדה קלה שם

¹ במילה זו רבו המשתבשים. מה שמטעה הוא שיש ספרים מסמנים כתיב וקרי, וזה מוסיף על הבלבול (גם ההטעמה בלמ"ד מקשה על ההבחנה בין אם יש תנועה באל"ף בין אם אין).

² המדגיש עובר למשמע של גחלת.

ב	יָא לִפְנֵי חֲצַר בֵּית-הַנְּשִׁים: טעם טפחא בתיבת לִפְנֵי
ב	יב כָּדַת הַנְּשִׁים: הדל"ת בקמץ למרות הסמיכות ³
ב	יג בָּאָה: הטעם באל"ף מלרע יִנְתֵּן לָהּ: טעם נסוג אחור לנר"ן
ב	יד בָּאָה .... שְׂבָה: שתי המילים מלרע ⁴
ב	טו בַּת-אֲבִיתָיִל נָד: אין פסק בין התיבות כפי שמופיע בקורן ודומיו
ב	כא וּמִרְדְּכָי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר-הַמֶּלֶךְ: טעם טפחא בתיבת וּמִרְדְּכָי
פרק ג	
ג	א וַיִּנְשְׂאָהּ: השי"ן בשוא נע ודגש, להיזהר מהבלעת האל"ף
ג	ד כתיב בָּאֶמְרָם קרי בָּאֶמְרָם: כמו כל כתיב וקרי הכתיב אינו נקרא, ואין ל"הדר" לקוראו בקריאה חוזרת כיון שעל פי המסורת קוראים את הקרי בלבד ⁵
ג	ו אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר: שני תבירים מתרדפים (רצופים) וכן בפסוק הבא: לְיוֹם וּמַחְדָּשׁ
ג	ח בְּכָל מְדִינֹת מְלָכוֹתָיִךְ: טעם טפחא בתיבת בְּכָל
ג	י אֶת-טַבַּעְתּוֹ: העי"ן בשוא נח. בֶּן-הַמֶּדְתָּא: המ"ם דגושה בשוא נע
ג	יב וְאֶל-שָׂרֵי עַם: טעם נסוג אחור לשי"ן. נִכְתָּב וְנִחְתָּם: בשתייהן התי"ו קמוצה, אין וא"ו החיבור מחברת בין הפעלים אלא בין העניינים בלבד ⁶
ג	יד לְהַנְתֵּן דָּת: הטעם נסוג לנר"ן ויש געיא בתי"ו
ג	טו בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן יֵשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוֹשָׁן נְבֻכַדְנֶצַּר: כשהמילה שׁוֹשָׁן היא לבדה השי"ן קמוצה, כשהיא סמוכה למילה הבירה השי"ן פתוחה. החל מ-וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן בניגון איכה
פרק ד	
ד	א כל הפסוק בניגון איכה
ד	ג אֲבָל גְּדוֹל... לְרַבִּים: בניגון איכה
ד	ז בִּיְהוּדִיִּים - בִּיְהוּדִים: בכל המגילה קוראים ביו"ד אחת לאחר הדל"ת
ד	ח כָּתַב-הָדָת: למרות הסמיכות התי"ו בקמץ רחב. נָתַן לוֹ: טעם נסוג אחור לנר"ן. לְהַתְחַנֵּן-לוֹ: געיה בה"א, אין להעמיד את החל"ת
ד	י וּתְאֶמֶר אֶסְתֵּר לְהַתְּךָ: כך צריכה להיות ההטעמה ולא כקורן ואחרים אשר הטעימו וּתְאֶמֶר אֶסְתֵּר לְהַתְּךָ
ד	יא וְעַם-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ: כך ההטעמה במדויקים ויש להקפיד על הפרדת התיבות למנוע הבלעת המ"ם. בקורן ובדומיו, תיבת וְעַם בתלישא קטנה ⁷ . אֲשֶׁר יָבֹא-אֶל-הַמֶּלֶךְ: כך ההטעמה במדויקים, טעם מונח בתיבה אֲשֶׁר ולא בתיבה המוקפת שלאחריה. וְחִיָּה: במלרע
ד	יד תַּחֲרִישִׁי: הטעם ברי"ש. הִגַּעְתָּ: העי"ן בפתח, והתי"ו בדגש קל
ד	טז הַנְּמַצָּאִים: הצד"י בשוא לא בקמץ. אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי: הדל"ת בשתייהן בשוא נח, בניגון איכה

³ [המקדש אשה צריך לומר "הרי את מקודשת לי בטבעת זו (לא זו) כָּדַת משה וישראל" בדל"ת קמוצה. ברוב הסידורים הדל"ת פתוחה, וצריך לתקן] בקובץ משנת ס"ז בא דיון ארוך בעקבות הערה זו.

⁴ לדעת ערוך השולחן סי' תר"ץ הקורא מלעיל מחזירין אותו.

⁵ לכן יש להתפלא על מי של"חומרא" קוראים פעמיים גם בבי"ת וגם בכ"ף.

הרי לא מדובר כאן רק בשיבוש אלא בפגיעה בעיקרי האמונה. וזו לשון השלחן ערוך אורח חיים סימן קמא סעיף ח: כל תיבה שהיא קרי וכתוב, הלכה למשה מסיני שתהא נכתבה כמו שהיא בתורה ונקרית בענין אחר; ומעשה באחד שקרא כמו שהיא כתובה, בפני גדולי הדור: ה"ר יצחק אבובב והר"ר אברהם ואלאנסי והר"ר שמואל ואלאנסי בנו ז"ל, והתירו בו שיקרא כפי המסורה, ולא רצה, ונידוהו והורידוהו מהתיבה. ע"כ.

⁶ כבר שמעתי קורא שהטעים כך שיצר חיבור בין השניים

⁷ כבר בהרנו פעמים רבות שסימנים ושאר מקורות ע"פ תנ"ך קורן, אינם בני פלוגתא נגד הנוסחאות המדויקות של ר"מ ברויאר ז"ל. ואפילו במקומות שכתר ארם צובא לא נשתייר בהם. ועובדה היא שגם תוכנת הכתר של בר-אילן מסכימה כמעט בכל מקום לשיטתו (מלבד שיטת הגעיות הקלות שאיננה נוגעת לכאן)

פרק ה

ה ב בַּחֲצִיר: יאריך מעט בב"ת להבדיל בין מיודע בסגול לבין בלתי מיודע בשווא וכן הוא בהמשך בפרק ו ד-ה
ה ג וַיִּנְתֵּן לָךְ: הטעם נסוג לנר"ן ויש געיא בת"ו
ה ו וַיִּנְתֵּן לָךְ: הטעם נסוג לנר"ן ויש געיא בת"ו
ה ז וַתֹּאמֶר: מלרע ומ"ם בפתח
ה יא נִשְׁאַל: הש"ן בשוא נע ודגש, להיזהר מהבלעת האל"ף
ה יב לא-הַבִּיָּאָה: מלעיל⁸. אֲשֶׁר-עָשָׂתָה: הש"ן בקמץ והטעם מלעיל כמו לעיל ב א, אבל בה' ה ובו' יד הש"ן בשווא. קָרוֹא-לָהּ: געיה בקו"ף
ה יד יַעֲשׂוּ-עֵץ: געיה ביר"ד, יש להאריך מעט בקריאתה למנוע הבלעת העי"ן החטופה. גָּבַהּ: אין לקרוא ה"א בפתח ha, הקריאה הנכונה אצל האשכנזים היא אה כלומר ah, בעדות המזרח: וַהּ wah. וּבָא-עַם-הַמֶּלֶךְ: כך ההטעמה במדויקים, שלוש המילים מוקפות ומוטעמות במרכא וכן צריך לקרוא

פרק ו

ו א נָדָדָה: דל"ת ראשונה בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בכמה מקומות⁹
וַיֹּאמֶר לְהַבִּיָּא: תיבה וַיֹּאמֶר ברביע ולא בתלישא כפי שמופיע בקורן ודומיו. וַיְהִי: הוא"ו בפתח
ו ב הֶסֶף: הסמ"ך בפתח למרות האתנח. בִּקְשׁוּ: הקו"ף רפויה בשוא נח
ו ג מֶה-נַּעֲשֶׂה: הש"ן בקמץ הקורא בסגול משנה משמעות. וכן בהמשך הפסוק
ו ו בָּאִישׁ: הב"ת בקמץ
ו ח לָבַשׁ-בּוֹ: געיה בלמ"ד
ו יג וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו: תיבת וַיֹּאמְרוּ במלעיל! המ"ם בשוא נע והלמ"ד במילה אחריה ללא דגש

פרק ז

ז ב וַתִּנְתֵּן לָךְ: טעם נסוג אחור לנר"ן, וגעיא בת"ו להעמדה קלה בת"ו
ז ג וַתֹּאמֶר: המ"ם בפתח
ז ד כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהָרוֹג וּלְאַבֵּד: יש הנוהגים לקרא בניגון איכה.
ז ו וְאֵלֹ: במלרע, ההטעמה בלמ"ד¹⁰; בַּנְּזִק: הנר"ן בצירי ולא בסגול
ז ו נִבְעַת: העי"ן בפתח ולא בקמץ¹¹
ז ח חָפוּ: הטעם בפ"א מלרע
ז ט אֲשֶׁר-עָשָׂה הַמֶּלֶךְ: נגינת הטעם קרני פרה, למי שאין מסורת אחרת, היא: פזר-תלישא גדולה-תלישא קטנה¹²

פרק ח

ח א מָה הוּא לָהּ: תיבת מָה בפתח ולא בקמץ
ח ו כִּי אֵיכָכָה...: מלרע ובניגון איכה. בְּאַבְדֶּךָ: האל"ף בקמץ קטן

⁸ ברוב הספרים התלישא מסומנת רק על הה"א בסוף המילה. עם זאת הטעם בב"ת. הוספה כאן תלישא למנוע טעויות.

⁹ סימון החטף נועד להורות על הנעת השווא בלבד.

¹⁰ התלישא מימין לאות הראשונה אינה מראה את מקום ההטעמה אלא שזהו מקומה הטבעי תמיד, ללא כל קשר להברה המוטעמת [הוספנו כאן תלישא נוספת ליתר בטחון]

¹¹ זה משנה את המשמעות. (יש לדון שבדיעבד אפשר לדונו כקמצים אחרים בזמן עבר)

¹² לא ידוע למה בדפוס ניתן סימן זה לקרני-פרה. בכתבי היד צורתו היא כמין V מעל האות המוטעמת. יתכן שטעם נדיר זה מנוגן כך בגלל צורתו בדפוס שאין לה קשר לצורתו במקורות. אגב, התלישות בכתבי היד הן עיגולים. תלישא גדולה – עיגול על האות הראשונה, וקטנה על האחרונה. בדפוס הוסיפו קו קטן אלכסוני. אין לזה קשר לקרני פרה.

ח	ח אֲשֶׁר־נִכְתָּב: הַתִּי"ו בַּקֶּמֶץ כְּדִלְעִיל ג יב
ח ט ¹³	ח הָאֲחֻשְׁדָּרָפְנִים־וְהַפְּחוֹת: בַּמְדּוּיקִים, הַתִּיבוֹת מוֹקֶפֶת, בַּפְּחוֹת מְדּוּיקִים כְּקוֹרֵן וְדוּמִי, יֵשׁ מוֹנַח בַּתִּיבָה הָרֵאשׁוֹנָה וְאֵין לַהֲגֵרֶר אַחֲרֵיהֶם!
ח יא	ח יא אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וָעִיר: תִּיבַת אֲשֶׁר בַּמוֹנַח רָגִיל וְלֹא מוֹנַח לַגְרָמִיָּה כְּפִי שְׁמוּפִיעַ בְּקוֹרֵן וְדוּמִי
ח יד	ח יד יִצְאָו: טַעַם מִשְׁנָה – מִרְכָּא ¹⁴ בִּי"ד, יֵשׁ לַהֲאֲרִיךְ מַעַט בְּקִרְיָאָה
ח טו	ח טו וּמִרְדֵּי יִצְאָ...: נוֹהֲגִים לַתֵּת לְצִיבוֹר לְקִרְוֹא וְלֵאחֵר מִכֵּן חוּזֵר אַחֲרֵיהֶם בַּעַל הַקְּרִיאָה וְשִׁמְחָה: הַמִּי"ם בְּצִירִי וּמִטַּעֲמָתָהּ, צוֹרֵת עֵבֶר בַּהֲפֶסֶק, אֵין לַהֲטַעִים בַּחִ"ת
ח טז	ח טז לִיהוֹדִים הֵיתָה אוֹרָה...: הַצִּיבוֹר קוֹרֵא בְּקוֹל וְאַחֲרָיו הַקּוֹרֵא
פֶּרֶק ט	
ט א	ט א שְׁבָרוּ: שִׁי"ן שְׁמַאלִית
ט ג	ט ג מִנְשְׁאִים: דָּגֵשׁ חֶזֶק בְּשִׁי"ן וְהַשְׁוֹא הוּא נַע, הַקּוֹרֵא נַח מִשְׁבֵּשׁ מִשְׁמַעוֹת כִּי יִישְׁמַע מִלְשׁוֹן נִיסִיוֹן (אִם בַּעֲקֻבוֹת הֵנַח יִבְלִיעַ אֶת הָאֵל"ף: מְנַסִּים)
ט ד	ט ד וְשִׁמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִינּוֹת: טַעַם טַפְחָא בַּתִּיבַת וְשִׁמְעוּ וְהַשִּׁי"ן בַּקֶּמֶץ קֶטֶן
ט זי	ט זי: יֵשׁ לְשִׁים לֵב לַהֲטַעֲמַת שְׁמוֹת בְּנֵי הַמֶּן, חֶלֶקֶם בַּמַּלְעִיל וְחֶלֶקֶם בַּמַּלְרַע. הַמַּסּוּרָה מְזַכִּירָה מִי מַלְעִיל וּמִי מַלְרַע: אֵלּוֹ הַמַּסְתִּימִים ב־תֹּא הֵם מַלְעִיל, דְּלָפֹן אֲדִלְיָא אֲרִיסִי אֲרִידִי מַלְרַע ¹⁵ . כְּמוֹ כֵּן נוֹהֲגִים לְקוֹרֵאִם בְּנִשְׁמָה אַחַת כּוֹלֵל אֶת הַתִּיבָה עֲשָׂרָתָהּ; הֲרָגוּ: הַרִי"ש בַּקֶּמֶץ וּמוֹטַעֲמָתָהּ.
ט יב	ט יב וַיִּנָּתֶן לָךְ: טַעַם נִסּוּג אַחֲרֵי לִנּוּ"ן, וְגַעִיָּא בַּתִּי"ו
ט כב	ט כב נִהַפֵּךְ: הַהִ"א בַּשְׁוֹא נַח וְהַפִּ"א בַּדָּגֵשׁ קֶל
ט כג	ט כג וְקִבֵּל: לְשׁוֹן יַחִיד לַעֲוֹמַת פֶּס' כִּז וְקִבֵּל שֶׁהַקְּרִי הוּא: וְקִבֵּלוּ.
ט כה	ט כה וּבִבְאֵה: הַבִּי"ת הָרֵאשׁוֹנָה בַּשְׁוֹא נַח ¹⁶ !
ט כז	ט כז קִיָּמוּ: קִי"ף בַּחֲרִיק חֶסֶר וְהִי"ד בַּדָּגֵשׁ חֶזֶק וְשְׁוֹא נַע (וְכֵן הוּא לַהֲלֵן פֶּס' לֹא). כְּתִיב וְקִבֵּל, קְרִי: וְקִבֵּלוּ בַּשְׁוֹנָה מִפֶּס' כֵּג.
	אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים: תִּיבַת אֵת בַּמוֹנַח וְאִינָה מוֹקֶפֶת כְּפִי שְׁמוּפִיעַ בְּקוֹרֵן וְדוּמִי
ט לא	ט לא קִים: הִי"ד בַּפְּתַח וְכֵן הוּא בַּהֲמִשָּׁךְ פֶּס' לֵב
פֶּרֶק י	
י ב	י ב תִּקְפּוּ: הַתִּי"ו בַּקֶּמֶץ קֶטֶן וְהַפִּ"א בַּדָּגֵשׁ קֶל
י ג	י ג כִּין מִרְדֵּי הִיהוּדִי...: נוֹהֲגִים לַתֵּת לְצִיבוֹר לְקִרְוֹא פֶּסוּק זֶה לִפְנֵי בַּעַל הַקְּרִיאָה
קִרְיַת הַתּוֹרָה בְּפוֹרִים, שְׁמוֹת יז ח-טז:	
יז ח	יז ח וַיִּלָּחֶם: בַּמַּלְעִיל
יז י	יז י אָמַר־לוֹ: הָעַמְדָה קֵלָה בְּאֵל"ף בַּגִּלָּל הַגַּעִיָּה שֵׁם

¹³ זֶהוּ הַפֶּסוּק הָאֶרֶךְ בְּיוֹתֵר בַּתִּנּוּךְ!

¹⁴ כִּבְר הָעֵרֶנּוּ שְׁאֵע"פ שְׁרוּ"ה מְזַכֵּיר כָּלֵל בַּמִּשְׁפָּטִי הַטַּעֲמִים שֶׁלּוֹ שְׁבַמִּילִים כְּגוֹן זוֹ יֵשׁ מִרְכָּא וְלֹא גַעִיָּא בַּמִּילָה, הוּא סִימֵן גַּעִיָּא. בַּעֲקֻבוֹתָיו הִלְכוּ בַּתִּנּוּךְ קוֹרֵן. בַּבְּרִיאוֹר וְכֵן בַּכְתֵּר בֶּר־אֵילָן אֵל נִכּוֹן בַּמִּרְכָּא, וְכַמְדוּמָה גַּם בְּקוֹרֵן מִתּוֹקֵן לַפְּעִמִּים בִּנְיָן בַּמַּהֲדוּרוֹת הַמְּאוּחָרוֹת.

¹⁵ נּוֹצֵר מַעִין מִנְהַג שֶׁהַצִּיבוֹר קוֹרֵא גַם עֶשְׂרֵת בְּנֵי הַמֶּן בְּקוֹל (הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה בִּשְׁם חִי־אָדָם שׁוֹלֵל מִנְהַג זֶה), כִּנְרָאָה אֲנָשִׁים רוֹצִים לַהֲרֹאוֹת אֶת אוֹרֵךְ נְשִׁימָתָם... מִכָּל מְקוֹם בַּמְּקוֹמוֹת הַנוֹהֲגִים כֵּן, עַל הַקּוֹרֵא לַחֲכוֹת עַד שֶׁהַצִּיבוֹר יִשְׁתַּתְּקוּ לִפְנֵי שְׁמִשְׁחֵן בְּקִרְיָאָה.

¹⁶ כְּמוֹ 'רַבְּבוֹת אֲפִרִּים' וְכוּ'. יִתְּכֵן לַהֲתִיר לְמִי שְׁחוּשֵׁשׁ מִהַבְּלַעַת אוֹת לְקוֹרְאוֹ בַּשְׁוֹא נַע. רְצוּי מְאוֹד לַהֲתַאֲמֵן לְקוֹרְאוֹ בַּשְׁוֹא נַח הַנִּכּוֹן לִפִּי הַדְּקוּדָק.

הרב גור אריה צור נר"ו במדרש אסתר רבה אומר ר' עקיבא אסתר היא בתה של שרה, תבוא אסתר בתה של שרה שחיתה שבע ועשרים ומאה שנה, ותמלך על שבע ועשרים ומאה מדינה.

ולכא מילתא דלא רמיזא באורייתא. ואשר על כן על דרך הרמז יאמר שנרמזו אליו מליא במה שנאמר ותתחלחל המלכה (ה, ד) אסתר. שיש כאן פעמיים ל"ח. פעם אחת כנגד ל"ח שנה שנחסרו מחיי שרה בעת העקידה, ופעם שניה שנחסרו ל"ח שנה מחיי אסתר בעת שמסרה נפשה לאחשורוש וכאילו נעקדה על מזבח עמה, והצילה עם עקוד עמה.

וכן מובא במדרש רבה [מה]: רבי¹⁷ תנחומא אמר בשם רבי חי'א רבה ורבי ברכיה אמר בשם רבי חי'א, כל מי שהרתיק אחר מדת הדין לא יצא שפוי מותחת ידיה, ראוי'ה היתה שרה להגיע לשניו של אברהם, ועל ידי שאמרה ישפט ה' ביני וביניך (בראשית טו, ה), נמנעו מחייה שלשים ושמונה שנה. והם כמנין האותיות שיש מ"ותרא" עד "וביניך" ותרא כי הרתה ואקל בעיניה ישפט י-ה-ו-ה ביני וביניך. ויש לומר לעומקו של מקרא שכוונת המדרש שמניין 38 הם כמנין האותיות שיש מ"ותרא" עד "וביניך": ותרא כי הרתה ואקל בעיניה ישפט י-ה-ו-ה ביני וביניך. מניין 38.

והמהרז"ו על מדרש רבה תמה כיצד הוא החשבון. כי בין 175 שנה שחי אברהם ו 127 שנה שחיתה שרה הרי 48 שנה. ובמדרש נאמר ראוי'ה היתה שרה להגיע לשניו של אברהם, ועל ידי שאמרה ישפט ה' ביני וביניך, נמנעו מחייה שלשים ושמונה שנה. [והרי חסר למניין עשר שנים].

ותירץ שהכוונה שהיתה ראוי'ה שרה על כל פנים למות יחד עם אברהם, ולא לפניו. והרי אברהם היה גדול ממנה בעשר שנים, ולכן כשנפטר אברהם בן 175 שנה היתה ראוי'ה לחיות על כל פנים עד מותו להיות בת 165 שנה במותה. והרי חיתה רק 127 שנה. הרי שחסרו משנותיה 38 שנה.

וכוונת ר' עקיבא באומרו אסתר היא בתה של שרה, כעין מה שאמרו על יוסף ויעקב שמה שקרה לאב כן קרה לבן. לכן נאמר [בפרשת וישב] אלה תולדות יעקב יוסף: תבוא אסתר בתה של שרה שחיתה שבע ועשרים ומאה שנה, ותמלך על שבע ועשרים ומאה מדינה. וכן יש לומר כשם שנפחתו משנותיה של שרה, כן נפחתו משנותיה של אסתר, באומרה: וכאשר אבדתי אבדתי (ד, טו). ועל דרך הרמז אל תקרי אבדתי אלא אבדתי. אבדתי משנותי להצלת בני עמי, כשם שזקנתי אבדה משנותיה בעבור יצחק בנה.

ועל דרך הצח, נרמזו אליו מליא בנאמר ותתחלחל המלכה מאד. שנאמר כאן פעמיים חל שהם 38 בגימטריא, והם פעמיים אבדת"י בגימטריא. כיצד: אבדתי הוא י"ט. ת' באתב"ש הוא אחד, נשאר אבד"י הרי י"ח, ועם הכולל הרי י"ט. ופעמיים י"ט כנגד פעמיים אבדתי הרי 38. והיינו רמז למה שנאמר: ותתחלחל. וכשם שנפחתו ל"ח משרה כן נפחתו ל"ח מאסתר. ונרמז הדבר באומרה [ד, טו] ואילו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי. וכעין שאמרה שרה ותאמר שרי אל-אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בתיקך, אל תקרא שפחתי אלא שפיחתתי לי. שפיחתתי לי משנותי בעבורך. כן אסתר נמסרה לחיק אחשורוש להצלת בני עמה, לאמר שפיחתה שנותיה בעבורם.

¹⁷ יש ראיות שהניקוד הנכון של מלה זו הוא רבי, כמסורת אשכנז, עם זאת אני מעדיף את המסורת הנהוגה בדורות האחרונים רבי, ושולל את הניקוד המלאכותי רבי, אע"פ שגם אותו אפשר למצוא במקורות.

ועוד יש לרמוז בזה, שרה היא אסתר בגימטריה קטנה. כיצד: האות ס' והאות ש' מתחלפות, ת' בגימטרי' קטנה ד', הרי אסתר היא שרה.

(א, יז) **לְהִבְזֹת בְּעֵינֶיהָ בְּאַמְרֵס הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ אָמַר לְהִבִּיא אֶת וְשָׂתִי הַמֶּלֶכָה לְפָנָיו וְלֹא בָּאָה עַד כֹּאן הָעִזָּה הָמוֹן פָּנָיו בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ, לִקְרֹא לוֹ בִּשְׁמוֹ לְעֵינֵי כָל הַשָּׂרִים. וְכַדִּי לְהַתְסִיסוֹ אִמָּר כֵּן, כֹּאמְרוֹ הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ שִׁכַּל מִי שִׁשׁוּמַע אֶת שְׁמוֹ חֹשׁ בְּרָאשׁוֹ, וְהַמֶּלֶכָה וְשָׂתִי לֹא עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ! וְנִרְאָה כֹּאִילוֹ דּוֹאֵג לְשְׁמוֹ הַטּוֹב שֶׁל אַחֲשֹׁרוּשׁ, וְהוּא כִּמְבֹזֶה לְפָנֵי כּוֹלָם. וְזוֹ הִיא אוֹמְנוֹתוֹ שֶׁל עֹשֵׂה אֲבִי עַמְלֹק וְאֲבִי אֲבִיו שֶׁל הָמוֹן, לְפִשׁוּט אֶת טַלְפִּיו וְלִהְיָאוֹת שֶׁהָ, תַּמִּים כְּנֶעֶר, בַּעֲדֵי כָל כּוֹלָו מִקִּיִּים אֶת הַפִּסּוֹק יְכַרְסֶּמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר (תהלים פ, יד).**

ידידנו נר"ו המשיך בעומק ורוחב במרחבי הפרדס לדרוש את המגילה. אבל מקוצר הזמן (גם בגלל תקלות במחשב) עלי להפסיק כאן. בכל ענייני הקונטרס ניתן להצטרף לתפוצת מייל דוא"ל: leshe895@gmail.com

הרב עמרם אייזנשטיין נר"ו **א-יא** **לְהִבִּיא אֶת-וְשָׂתִי הַמֶּלֶכָה לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת-יָפִיָּה כִּי-טוֹבֶת מִרְאֶה הִיא:**
אם יכי טובת מראה היא זה נתינת טעם להבאתה, היה ראוי שהאתנחתא תהא בילהראות העמים והשרים את יפיה.
ועל כן נראה שהכוונה: אשר טובת מראה היא, כלומר שביקש להראות את יפיה שהיא טובת מראה.

שם יט אם-על-המלך טוב יצא דבר-מלכות מלפניו ויפתב בדתי פרס-ומדי ולא יעבור אשר לא-תבוא ושתתי לפני המלך אחשורוש ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה:
מזה שהטעמים לא הפסיקו בייצא דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס ומדי, אלא חיברו את יולא יעבורי עם ויכתב בדתי פרס ומדי. נראה שהכוונה שיולא יעבורי גם נכתב בדתי פרס ומדי, שזה חוק קבוע לנהוג כן, ואין לבטלו. **א"ה.** ולא יעבור מופיע במגלה בקבלת מצוות ימי הפורים קימו וקבלו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם ולא יעבור להיות עשים את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה (ט, כז) ומצינו כיוצא בזה דניאל ו ט כען מלכא תקים אסרא ותרגש כתבא די לא להשניה כדת מדי ופרס די לא תעבד: ובהמשך פס' טז דע מלכא די דת למדי ופרס די כל אסר וקים די מלכא יהקים לא להשניה: כל איסור וחוק היוצא מן המלך הוא יעבור! זו הגדרה במהות החוק ואפילו המלך עצמו אינו יכול לבטל או לעבור על זה. וגם היהודים קיבלו את מצוות פורים ברוח זו.

ב ה איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן-קיש איש ימיני:
הנה בדרך כלל כשכתוב ייחוס של שלשה דורות, מצרפים את האדם עם אביו, [כגון: דברי הימים א ט ז ומן-בני בנימן סלוא בן-משלם בן-הודניה בן-הסנאה:], ואילו כאן לא הפסיקו בימרדכי בן יאיר. והטעם לזה היינו משום שכאן זה לא שמות אביו ואבי אביו ואבי אבי אביו, ונכתבו רק לדרשה, כדאיתא במגילה (יב:): תנא כולן על שמו נקראו: יבן יאירי בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו. יבן שמעי בן ששמע אל תפלתו. יבן קישי שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו. **א"ה.** לא נזכר לי להוציא את דברי המקרא מפשרם. כלל כלל לנו רש"י בתחילת פרשת וארא לכן אני אומר: יתייחס המקרא על פשוטו, דבור על אופניו, והדרכה תדוּש [מקובל לקרוא פקלש]. שנאמר "הלוא כה דברי פאש נאם ה' וכפטיש יפצין סלע (ירמיה כג, כט)" – מתחלק לכמה ניצוּתות.

ה ב ויהי כראות המלך את-אסתר המלכה עומדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את-שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט:

קשה למה אין האתנחתא ביושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו, והרי בזה מסתיים מעשי אחשוורוש, ולמה חיברו את זה עם יותקרב אסתר וגוי שזה מעשה שלה. והנה במדרש שוחר טוב (תהלים כב בד"ה ואתה השם אל תרחק) אמרו שיכל מה שהיתה {אסתר} נכנסת, היה השרביט קופץ. ואם הכוונה שהיה השרביט קופץ כנגדה,¹⁸ אי"כ יוצא שהשיעור של ייושט המלך את שרביט הזהב היה כפי השיעור שיותקרב אסתר. ומובן מה שחיברום.

או כמש"כ באבן עזרא במהדורא בתרא [הנקרא ייוסף אברהם, י"ל בלונדון בשנת תר"י ע"י יוסף צעדנר] שכוונת הכתוב שכאשר המלך הושיט את השרביט לאסתר, אז היא התקרבה ונגעה בראש השרביט. **א"ה**. נכון שמעשי אחשוורוש מסתיים בהושטת השרביט, אבל הפסוק עצמו מתחלק לפתיחה – כראות המלך; והמשך הפתיחה נשיאת חן שהיא לרוב נקודת החצייה; הושטת השרביט וכו'.

שם יד ותאמר לו זרש אשתו וכל-אחביו יעשו-עץ גבה חמשים אמה ובבקרן אמר למלך ויתלו את-מרדכי עליו ובא עם-המלך אל-המשתה שמח ויטב הדבר לפני המן ויעש העץ:

קשה למה לא הפסיקו הטעמים ביעשו עץ גבוה חמשים אמה ובבקרן אמר למלך ויתלו את מרדכי עליו. ולמה הוצרך לחבר לזה את יובא עם המלך אל המשתה שמח. והרי עיקר עצתם לכאורה היינו רק תליית מרדכי על העץ. **א"ה**. לענ"ד נראה שהטעמים לא רצו להפסיק באמצע דברי זרש והאזהבים.

ונראה שעיקר הטעם שהמן ביקש עצה מאשתו ואחביו, היינו שהיה חושש שכיון שכשהוא רואה את מרדכי הוא במצב של יכל זה איננו שוה לוי, אי"כ הוא יבוא אל המשתה בעצבות, ואינו ראוי לבוא למשתה עם המלך והמלכה בעצבות.

וכמבואר בנחמיה ב ב (הובא בר"ה ג: במעשה דנחמיה עם המלך). שאם אדם מגיע למלך ופניו רעים, זה סיבה שהמלך חושדו שכוונתו להרע למלך, ואי"כ יש לו סיבה טובה לזה. **א"ה**. אני מביא כאן את המקראות עצמם. ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחששתא המלך יין לפניו ואשא את-היין ואתנה למלך ולא-הייתי רע לפניו: [ב] ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים ואתה אינך חולה אין זה כי-אם רע לב ואירא הרבה מאד: [ג] ואמר למלך המלך לעולם יחיה מדוע לא-ירעו פני אשר העיר בית-קברות אבתי חרבה ושעריה אכלו באש:

ולכן המן סיפר להם את כבוד עשרו ורוב בניו, ושהמלך גדלו ונשאו על כל שריו ועבדיו, ושאסתר הביאתו למשתה עם המלך וגם למחר הוא קרוא לה. והיינו משום שאי"כ כיון שיש לו כ"כ ריבוי טובה, ואעפ"כ יהיו פניו רעים מחמת שראה את מרדכי בשער המלך, כשיבוא למשתה בפנים רעים המלך יחשוד בו שכוונתו להרע לו. [ומה שהוא יתרץ שפניו רעים מחמת שרואה את מרדכי, לא יתקבל, שהרי זה לא הגיוני, שהרי יש לו כ"כ הרבה טוב, ואיך כל המצב רוח שלו נהרס מחמת יהודי אחד שלא משתחוה לו].

ואי"כ יוצא שיובא עם המלך אל המשתה שמח זהו מעיקר העצה, שע"י שיתלה את מרדכי, יבוא למשתה בשמחה.

ח טז ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר:

¹⁸ והנה בילקוט שמעוני כתוב שמיכאל משכה והגיעה בראש השרביט, ואם נאמר שאינו חולק על מה שאמרו בגמ' שהשרביט נתארך, היינו כמו המדרש שוחר טוב, וכמשנ"ת.

קשה למה לא חיברו את השמחה והששון, אלא הפסיקו באתנחתא ב'שמחה'. ולפי מה מה שאמר רב יהודה במגילה טז: 'אורח' זו תורה... 'שמחה' זה יום טוב... 'ששון' זו מילה... 'ויקרי' אלו תפלין... מובן שאין ענין לצרף את השמחה עם הששון.

א"ה. לענ"ד לא רצו הטעמים לוותר על האתנח במקרא זה. כנראה כוונת ידידנו שמקום האתנח מתאים יותר במלה אורה, ומצינו חיבוק בין ששון ושמחה למשל במקרא זה וְהָיָה שִׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בְּקֶרֶךְ וְשָׂחַט צֶאֱנָן אָכַל בֶּשֶׂר וְשָׁתוֹת יַיִן אָכַל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוֹת (ישעיהו כב, יג) תִּשְׁמְיֵנִי שִׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה תְּגַלֶּנִּה עֲצָמוֹת דְּכִיתָ (תהלים נא, י) ועוד. אבל מנגד להפריד באתנח ולחבר בוי"ו החיבור אינו נראה¹⁹.

מכתב שנשלח בעבר למערכת כמה מקומות וגם פורסם

למערכת שלום!

בהתקרב ימי הפורים רציתי להתריע על שני עיוותי הצנזור שנכנסו לסידורים.

אחד מהם נוגע לדינא דתלמודא שאינו מקוים עקב הצנזור.

א. בסליחות לתענית אסתר, בפזמון במתי מספר בבית לפני האחרון בחלק מהסידורים: השיבנו למנוחתך כי ידך לא תקצר. במקור: בְּאַפֶּךָ קוֹמָה עַל הַצֹּרֵר הַצָּר. ובבית האחרון: לוֹחֲצִינוּ יִשְׁלִימוּ אֵתנוּ (!) ועוונותינו תשליך במצולה. גם מי שלא מבין בנושא יבין שאסור לומר כן, ועדיף לא לומר כלום מלומר את זה. במקור: לוֹחֲצִינוּ הַמַּעַד וּמִלֵּאם חֲלָחֵלָה.

ב. וכבר נתנו דוגמא של דינא דתלמודא שאינו מקוים עקב השמטת הצנזור והוא:

באו"ח סי' תר"צ סעיף טז צריך שיאמר 'ארור המן ברוך מרדכי ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים כל וכו' ברוכים כל וכו'. מהו הלכו? מנהג אשכנזים לשיר שושנת יעקב [שהוא הסיום של אותיות ש' ות' של אשר הניא], ואחריו בחרוזים ארור המן וכו' ובסידורים לא נדפס אחר כך. אבל שרים, ארורים כל הרשעים ברוכים כל הצדיקים. ובאמת ברא"ש בטור וברבנו ירוחם כתוב: אַרְוִירִים פֶּלֶ

¹⁹ מצינו במדבר ג ב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן נֹדֵב וְאַבְיָהוּא אֶלְעָזָר וְאַיִתָמָר: גם הוא תופעה טעונה הסבר [יש הסבר פרופ' שמחה קוגוט נר"ו בגליון פינחס סז].

הָעֲרָלִים בְּרוּכִים כָּל יִשְׂרָאֵל. ומי שאומר או שר ארורים
כל הרשעים אינו מקיים דינא דתלמודא מובא בשלחן ערוך
ומובא ברא"ש מכ"י הלא מצונזר וברבנו ירוחם ובטור.
ויבוא על הברכה הרב צבי כוהן ז"ל שבמגילה המצורפת
לספרו על פורים הוא נותן את הנוסח הנכון: אַרְוִירִים כָּל
הָעֲרָלִים בְּרוּכִים כָּל יִשְׂרָאֵל.

בכבוד רב ובברכה

תן לחכם ויחכם עוד

אני מבקש מאוד ממי שיש לו הערות שלא ימנע מלשולחן אלי
הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com
הערות מתקבלות גם באנגלית.

אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מְרֹדַכִּי בֶן יֶאֱרִי בֶן-שְׁמַעִי בֶן-קִישׁ אִישׁ יְמִינִי:
וַיֵּאָהֵב הַמֶּלֶךְ אֶת-אַסְתֵּר מִכָּל-הַנָּשִׁים וַתֵּשֶׂא-חֵן וְחֹסֶד לִפְנֵי מֶלֶךְ-הַבְּתוּלֹת וַיִּשָּׂם כְּתֹר-
מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיְמַלִּכָהּ תַּחַת וְשָׂתִי: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֵּה גָדוֹל לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו אֶת
מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וַתִּהְיֶה לְמַדְינֹת עֲשָׂה וַיִּתֵּן מִשְׁאֵת כִּיד הַמֶּלֶךְ:
וְכָל-עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר-בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִיִּם לְהֶמֶן כִּי-בֶן צִנּוּה-לּוֹ הַמֶּלֶךְ
וּמְרֹדַכִּי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה:
וּמְרֹדַכִּי יָדַע אֶת-כָּל-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרֹדַכִּי אֶת-בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וַאֲפֹר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ
הָעִיר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדוֹלָה וּמָרָה: וַיָּבֹאוּ עַד לִפְנֵי שַׁעַר-הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבֹא אֶל-שַׁעַר הַמֶּלֶךְ
בְּלִבוֹשׁ שָׂק: וּבְכָל-מַדְינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר-הַמֶּלֶךְ וַדָּתוֹ מֵמִיעַ אָבֵל גְּדוֹל לַיהוּדִים
וְצוּם וּבְכִי וּמִסְפָּד שָׂק וַאֲפֹר יֵצֵעַ לְרַבִּים:
וַיֹּאמֶר מְרֹדַכִּי לְהִשָּׁיב אֶל-אַסְתֵּר אֶל-תַּרְמִי בְּנִפְשָׁהּ לְהַמְלִיט בֵּית-הַמֶּלֶךְ מִכָּל-הַיְּהוּדִים: כִּי
אִם-תִּחְרַשׁ תַּחֲרִישִׁי בַּעֲת הַזֹּאת רִנּוּחַ וְהַצֵּלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמְּקוֹם אַחֵר וְאֵת וּבֵית-אַבְיָה
תֹּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם-לַעֲת כָּזֹאת תִּנָּשֵׂת לְמַלְכוּת:
וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה-לָּךְ אַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה-בְּקִשְׁתְּךָ עַד-חֲצִי הַמַּלְכוּת וַיִּנָּתֶן לָהּ:
וַיֵּצֵא הֶמֶן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֹחַ וְטוֹב לֵב וּכְרָאוֹת הֶמֶן אֶת-מְרֹדַכִּי בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא-קָם וְלֹא-
זָע מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הֶמֶן עַל-מְרֹדַכִּי חֲמָה:
בַּלַּיְלָה הַהוּא נִדְרָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת-סֵפֶר הַזְכָּרֹנוֹת דְּבַרֵּי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ
נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֶמֶן מָה־רַח קַח אֶת-הַלְבוּשׁ וְאֶת-הַסּוֹס כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה-כֵן לְמְרֹדַכִּי
הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אֶל-תַּפְּלָל דְּבָר מִכָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַיִּקַּח הֶמֶן אֶת-הַלְבוּשׁ וְאֶת-
הַסּוֹס וַיִּלְבַּשׁ אֶת-מְרֹדַכִּי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בְּרִחוֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לִפְנֵי כָכָה יַעֲשֵׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר
הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ: וַיָּשָׁב מְרֹדַכִּי אֶל-שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהֶמֶן גִּדְּתָר אֶל-בֵּיתוֹ אָבֵל וַחֲפֹזִי רֹאשׁ:
וַתֹּאמֶר אַסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב הֶמֶן הָרַע הַזֶּה וְהֶמֶן נִבְעֵת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה:
וַיֹּאמֶר תִּרְבֹּנָה אַחֵד מִן-הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה-הָעֵץ אֲשֶׁר-עָשָׂה הֶמֶן לְמְרֹדַכִּי אֲשֶׁר
דָּבַר-טוֹב עַל-הַמֶּלֶךְ עָמַד בְּבֵית הֶמֶן גִּבְהַת חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תִּלְהוּ עָלָיו: וַיִּתְּלוּ
אֶת-הֶמֶן עַל-הָעֵץ אֲשֶׁר-הָכִין לְמְרֹדַכִּי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה: פ

וְאַתֶּם כָּתְבוּ עַל-הַיְּהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וַחֲתֹמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי-כָתַב אֲשֶׁר-
נִכְתַּב בְּשֵׁם-הַמֶּלֶךְ וְנִחְתָּמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהַשִּׁיב: וַיִּקְרְאוּ סִפְרֵי-הַמֶּלֶךְ בְּעַת-הַהִיא
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא-חֹדֶשׁ סִינּוֹן בְּשָׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכְתֹּב כָּכָל-אֲשֶׁר-צִוָּה מֶרְדֳּכָי אֶל-
הַיְּהוּדִים וְאֶל הָאֲחֻשְׁדָּרְפָּנִים-וְהַפָּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר מִתְּרוּ וְעַד-כּוֹשׁ שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים
וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְעַם וְעַם כָּלִשְׁנוּ וְאֶל-הַיְּהוּדִים כְּכַתְּבָם וְכָלִשְׁנוֹם:
אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל-עִיר-וָעִיר לְהַקְהִיל וְלַעֲמֹד עַל-נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וּלְהַרְג
וּלְאַבֵּד אֶת-כָּל-חַיִּל עִם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֲתֶם טָרַף וְנָשִׁים וְשָׁלָלָם לָבוֹז: בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל-
מְדִינַת הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁדָּרוּשׁ בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנִים-עָשָׂר הוּא-חֹדֶשׁ אָדָר:
ס וּמֶרְדֳּכָי יֵצֵאוּ מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחֹזֶר וְעֹטְרָת זָהָב גְּדוּלָה וְתִכְרִיף בּוּץ
וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צִהְלָה וְשִׁמְחָה: לַיְּהוּדִים הִיטָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשָּׁן וַיִּקָּר: וּבְכָל-
מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל-עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר-הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מִזֵּיעַ שִׁמְחָה וְשִׁשָּׁן לַיְּהוּדִים
מִשְׁתָּה וַיּוֹם טוֹב וְרָבִים מַעֲמֵי הָאָרֶץ מִתִּנְהָלִים כִּי-נָפַל פֶּחֶד-הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם:
נִקְהָלוּ הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל-מְדִינַת הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁדָּרוּשׁ לְשַׁלַּח יָד בַּמִּבְקָשִׁי רַעְתָּם וְאִישׁ
לֹא-עָמַד לִפְנֵיהֶם כִּי-נָפַל פֶּחֶדָם עַל-כָּל-הָעַמִּים:
וַיָּבוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל-אַיְבֵיהֶם מִכַּת-חֶרֶב וְחֶרֶב וְאִבְדָּן וַיַּעֲשׂוּ בְּשִׁנְאֵיהֶם כְּרָצוֹנָם:
ס וַיִּכְתֹּב מֶרְדֳּכָי אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סִפְרִים אֶל-כָּל-הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל-מְדִינַת
הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁדָּרוּשׁ הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים: לְקִיָּם עֲלֵיהֶם לַהֲנוֹת עֲשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר
לְחֹדֶשׁ אָדָר וְאֵת יוֹם-חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל-שָׁנָה וְשָׁנָה: כִּימִים אֲשֶׁר-נָחֲנוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים
מֵאַיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִחְפָּד לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבָל לַיּוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי
מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה וּמִשְׁלַח מְנוּחַת אִישׁ לְרַעְהוּ וּמִתְּנוּחַת לְאַבְיָנִים: וְקִבַּל הַיְּהוּדִים אֶת אֲשֶׁר-הִחֲלוּ
לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר-כָּתַב מֶרְדֳּכָי אֲלֵיהֶם:
וְהַיְּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל-דָּוָר וְדָוָר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר
וַיְמֵי הַפְּזוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא-יִסּוּף מִזְרָעָם: ס וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה בַת-אֲבִיתָיִל וּמֶרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי אֶת-כָּל-תִּקְוָהּ לְקִיָּם אֶת אֲנֶרֶת הַפָּרִים הַזֹּאת הַשְּׁנִית:
וַיִּשְׁלַח סִפְרִים אֶל-כָּל-הַיְּהוּדִים אֶל-שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מַלְכוּת אֲחֻשְׁדָּרוּשׁ דְּבָרֵי
שְׁלוֹם וְאַמֶּת: לְקִיָּם אֶת-יְמֵי הַפָּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם כֹּאֲשֶׁר קִיָּם עֲלֵיהֶם מֶרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי
וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכֹאֲשֶׁר קִיָּמוּ עַל-נַפְשָׁם וְעַל-זִרְעָם דְּבָרֵי הַצּוּמּוֹת וְזַעֲקָתָם: וּמֵאֲמָר אֶסְתֵּר
קִיָּם דְּבָרֵי הַפָּרִים הָאֵלֶּה וְנִכְתַּב בְּסִפְרָה:
כִּי מֶרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי מִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁדָּרוּשׁ וְגְדוּלָה לַיְּהוּדִים וְרָצוֹי לְרַב אֶתִּיו וְהָיָה טוֹב
לַעֲמֹד וְדַבֵּר שְׁלוֹם לְכָל-זִרְעוֹ: